

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht

Onderwerp	Ontheffing Soortenbescherming	Datum	15 februari 2024
Zaaknummer	Z-PU-2023-001521	Team	Vergunningverlening Natuur en Landschap
Briefnummer	D-PU-2024-00003679	Van	Servicebureau
Uw referentie	-	Telefoonnr.	030 258 91 11
Ontvangstdatum	24 januari 2023	E-mail	servicebureau@provincie-utrecht.nl
Bijlage	1. Voorschriften bij de ontheffing 2. Voorgeschreven maatregelen 3. Locatie plangebied 4. Locaties nestplaatsen en leefgebied huismus		

Bureau Buitenwaard B.V. heeft namens Tertium B.V. een aanvraag ingediend voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. De aanvraag heeft betrekking op activiteiten op de locatie Sterkenburgerlaan 93 in Doorn (hierna: plangebied) en heeft zaaknummer Z-PU-2023-001521.

1. Besluit

We hebben op basis van de Wet natuurbescherming en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 besloten ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen die genoemd zijn in artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het vernielen van nesten van de huismus.

We verlenen de ontheffing voor de periode van de verzenddatum van dit besluit tot en met 30 november 2028.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften en mitigerende en/of compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1 van deze beschikking) en voorgeschreven maatregelen (bijlage 2 van deze beschikking) moeten samen nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

Hieronder kunt u lezen waarom we dit besluit genomen hebben.

2. Motivering van het besluit

2.1 Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op herontwikkeling van het plangebied.

Het plangebied is in gebruik als manege met aan de zuidzijde een deels bebouwd erf. Het erf bestaat uit vijf opstallen, namelijk een grote paardenstal, twee kleinere paardenstallen, een keet en een schuur. De grote paardenstal staat centraal op het erf, met de kleinere paardenstallen aan weerszijden. De zuidelijke kleine paardenstal beschikt over een aangebouwde hooiopslag en een betonnen mestplaat. De keet staat direct ten oosten van de mestplaat. De schuur, die wordt gebruikt voor opslag van landbouwmachines en landbouwbenodigdheden, staat op het noordoostelijk deel van het erf. De locatie van het plangebied is opgenomen in bijlage 3 van deze beschikking.

De paardenstallen en hooiopslag zijn opgebouwd uit dubbelsteens muren zonder spouw en hebben schuine daken, opgebouwd uit een stalen frame bedekt met golfplaten. De schuur bestaat uit een stalen frame met houten wanden en een golfplaten dakbedekking. Verspreid over de zuidzijde van het perceel staan enkele bomen en struiken, waaronder wilgen, coniferen en hедера. De rest van het perceel bestaat uit een met klinkers verhard erf rond de opstallen en, aan de noordzijde, een weiland en een zandige paardenbak.

De ingreep betreft het verwijderen van de bestaande bebouwing en verharding en een deel van de aanwezige groenstructuur. Hierbij vindt asbestsanering plaats.

Binnen het plangebied en op de naastgelegen percelen worden twee nieuwe woningen met bijgebouw gerealiseerd.

U vraagt ontheffing van artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het vernielen van nesten van de huismus (*Passer domesticus*) voor de periode vanaf 15 september 2023 tot en met 30 november 2028.

2.2 Gevolgde procedure

We hebben de aanvraag behandeld volgens hoofdstuk 5 van de Wet natuurbescherming en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht. Bij de aanvraag heeft u het "Activiteitenplan Sterkenburgerlaan 93, Doorn" van 24 januari 2023 (hierna: het activiteitenplan) gevoegd.

Voornemen tot afwijzing aanvraag

Op 7 september 2023 hebben we u laten weten dat we van plan waren de aanvraag af te wijzen (briefnummer: D-PU-2023-00013934). Hierop kon u een onderbouwde reactie (zienswijze) indienen.

We hebben op 22 september 2023 uw zienswijze ontvangen. Samengevat heeft u:

- aangegeven dat u wel ontheffing vraagt van artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming en geen ontheffing vraagt van artikel 3.1, eerste, vierde en vijfde lid, van de Wet natuurbescherming.
- een nadere onderbouwing van de alternatievenafweging (locatie, werkwijze en planning) aangeleverd.
- een nadere onderbouwing van het wettelijk erkend belang (volksgezondheid) aangeleverd.
- de voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen aangepast.

Afwijzing aanvraag

Uw motivering hebben we meegenomen in de afweging. Op 9 oktober 2023 hebben we uw aanvraag afgewezen (briefnummer: D-PU-2023-00013934).

Bezwaarprocedure en heroverweging besluitvorming

Vervolgens is een bezwaar ingediend tegen het besluit van 9 oktober 2023 door BarentsKrans namens Tertium B.V. Naar aanleiding van het ingediende bezwaar en de aanvullende bezwaargronden van datum 18 december 2023, met referentie 137816/21502203/536, heeft op 14 februari 2024 op het provinciehuis een overleg plaatsgevonden tussen Tertium B.V., BarentsKrans en een vertegenwoordiging van team VVN van de provincie Utrecht. Tijdens dit overleg is besproken dat de door BarentsKrans aanvullende bezwaargronden nieuwe informatie bevatten en aanleiding geven tot heroverweging van het besluit op de ontheffingsaanvraag.

Aansluitend op het overleg heeft BarentsKrans namens Tertium B.V. bij e-mail van 14 februari 2024 desgevraagd aangegeven dat de aanvullende bezwaargronden kunnen worden gezien als aanvulling op de ontheffingsaanvraag. Ook is een compensatieplan opgesteld voor behoud van leefgebied van de huismus.

2.3 Toetsingskader

De huismus is beschermd op grond van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming.

2.4 Toetsing ontheffingsvoorwaarden

We kunnen de ontheffing voor de Wet natuurbescherming alleen verlenen als voldaan is aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- b) er is een geldig wettelijk belang (belangenafweging);
- c) de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus (ecologische beoordeling).

Hieronder leest u de toetsing en conclusies op deze voorwaarden.

a) Alternatievenafweging

Omschrijving en beoordeling van de alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep, die bestaat uit de realisatie van twee nieuwe woningen met bijgebouw. U heeft de alternatievenafweging onderbouwd in het activiteitenplan van 24 januari 2023, uw zienswijze van 22 september 2023 en uw aanvullende bezwaargronden van 18 december 2023.

Locatie

Over een alternatieve locatie geeft u in uw bezwaarschrift aan:

"In casu geldt dat met de ruimtelijke ingreep een veelheid aan samenhangende doelen gediend wordt. Het doel van de ontwikkeling is immers om tot een natuurontwikkeling te komen waarbij i) rekening wordt gehouden met cultuurhistorische elementen; ii) de landschappelijke structuur wordt versterkt; iii) asbest en bouwvallige opstallen worden verwijderd; iv) emissies afnemen; v) de openbare veiligheid toeneemt; vi) de oude cultuurhistorische lijn richting kasteel Sterkenburg weer beleefbaar wordt gemaakt; vii) door de realisatie van natuur een verbinding wordt gemaakt tussen verschillende natuurgebieden en viii) waarbij in het kader van "rood-voor-rood", ook om de natuurontwikkeling en sanering van bestaande opstallen financieel haalbaar te maken, twee bouwkavels worden gerealiseerd op een deel van de locatie waarin zich thans reeds stalhouderij-opstallen bevinden. Deze doelen kunnen noch op een andere locatie, noch op een andere werkwijze worden gerealiseerd dan volgens het voorliggende bouwplan.

Ten aanzien van de stallen waarin asbest is aangetroffen (...), geldt evident dat er geen andere locatie is waar deze ingreep kan worden uitgevoerd. (...)

In algemenere zin geldt ten aanzien van de locatie van de ruimtelijke ingreep dat indien deze gewijzigd zou worden, niet langer een verbinding kan worden gerealiseerd met de andere natuurgebieden. Ook de oude historische lijn richting kasteel Sterkenburg kan logischerwijs slechts op één locatie worden hersteld. Tot slot is ook de sanering van de bouwvallige opstallen locatie gebonden. Dit maakt niet alleen dat het plan niet buiten het Plangebied kan worden uitgevoerd, maar ook dat het plan binnen het Plangebied niet op een andere locatie kan worden uitgevoerd."

U wijst erop dat een dergelijke afweging voor de locatie ook is gemaakt bij het opstellen en vaststellen van het inmiddels onherroepelijk zijnde bestemmingsplan 'Doorn – Sterkenburgerlaan 93'. Samengevat geeft u aan dat het uitsluitend saneren van het aanwezige asbest in een deel van de gebouwen binnen het plangebied geen redelijk alternatief is, omdat de geplande sloop en nieuwbouw binnen het plangebied alleen in samenhang met het hele project kan worden gezien.

Hiermee is voldoende onderbouwd waarom het uitvoeren van de ruimtelijke ingreep op een andere locatie geen redelijk alternatief is om de doelstellingen van het project te bereiken.

Werkwijze

Over een alternatieve werkwijze geeft u in het activiteitenplan het volgende aan:

"De transformatie van het plangebied impliceert beëindiging van het huidige gebruik. Om invulling te kunnen geven aan de nieuwe situatie zullen de nu aanwezige gebouwen gesloopt moeten worden. Beide factoren hebben als consequentie het (tijdelijk) verdwijnen van de huismusnestplaatsen.

In de (...) werkwijze wordt zo veel als mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten en functies. De voorgestelde werkwijze beperkt negatieve effecten op de huismussen tot een minimum. Voor eventueel resterende effecten wordt deze ontheffing aangevraagd."

In uw zienswijze heeft u aanpassingen voorgesteld in de maatregelen voor wat betreft de tijdelijke en permanente compensatie voor het vernielen van de huismusnesten. Deze maatregelen zijn voldoende om verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus te voorkomen (zie **c) Ecologische beoordeling**).

In uw aanvullende bezwaargronden geeft u aan:

“Ook een andere werkwijze, zonder verstoring van de nesten, is ten aanzien van de asbestverwijdering niet mogelijk, nu de nesten zich direct onder de dakplaten bevinden en bloot komen te liggen of zelfs uit elkaar vallen wanneer de (steun van de) dakplaten worden verwijderd.”

U heeft hiermee voldoende onderbouwd dat er geen redelijke alternatieve werkwijze is.

Planning

Over een alternatieve planning geeft u in het activiteitenplan het volgende aan:

“Hiermee vallen de werkzaamheden buiten de periode waarin huismussen het meest kwetsbaar zijn. De tijdelijke mitigerende maatregelen worden al eerder getroffen zodat voldaan kan worden aan de voorgeschreven gewenningsperiode van drie maanden. Bij tijdige verstrekking van de aangevraagde ontheffing Wnb kan de voorgenomen ontwikkeling worden gerealiseerd binnen een optimaal op de aanwezige beschermde soorten en functies afgestemde planning.”

In uw zienswijze heeft u aanpassingen voorgesteld in de fasering van de werkzaamheden. Deze maatregelen zijn voldoende om verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus te voorkomen (zie **c) Ecologische beoordeling**). Er is hiermee voldoende onderbouwd dat er geen redelijke alternatieve planning bestaat.

Conclusie alternatievenafweging

Hiermee heeft u aangetoond dat er geen redelijke alternatieven zijn waarbij er minder negatief effect op de beschermde soort optreedt en de doelstellingen van de ruimtelijke ingreep worden bereikt. De alternatievenafweging is voldoende onderbouwd. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

b) Belangenafweging

Aangedragen belang

We toetsen of de ruimtelijke ingreep nodig is op grond van een erkend belang zoals is vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Dit belang wegen we af tegen het beschermingsbelang van de huismus.

U geeft aan dat de ontheffing wordt aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de Wet natuurbescherming: “In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid”.

Onderbouwing en beoordeling van belang volksgezondheid - asbestsanering

Bij de zienswijze heeft u de rapportage "Asbestinventarisatie Project: totaalloop opstallen, Sterkenburgerlaan 93 te Doorn" van 8 december 2020 gevoegd.

In uw zienswijze geeft u aan:

"In de dakbedekking van de in het plangebied aanwezige bebouwing is asbest aangetroffen (zie bijgevoegde rapportage). Dit brengt ten eerste gezondheidsrisico's met zich mee voor gebruikers/bezoekers van de gebouwen welk risico zal toenemen door de slechte tot matige staat van de bebouwing en het loskomen van asbestdeeltjes. Het is van algemene bekendheid dat de aanwezigheid van asbest tot aanzienlijke gezondheidsrisico's leidt, zowel op korte als op lange termijn. De aanwezigheid van asbest vormt bovendien een risico voor besmetting van de wijdere omgeving, bijvoorbeeld wanneer in het plangebied brand uitbreekt of als gevolg van harde wind delen van het dak losraken. Het is daarom, voor een duurzaam toekomstig gebruik van het plangebied noodzakelijk de asbesthoudende dakbedekking te verwijderen. Asbestsanering is een zorg die landelijke en lokale overheid zich daarom aantrekt vanuit het perspectief van de volksgezondheid en veiligheid van personen."

In totaal worden door de ingreep 27 huismusnesten vernield. Uit de asbestinventarisatie blijkt dat er asbest in een deel van het plangebied aanwezig is:

"Op basis van de uitgevoerde asbestinventarisatie wordt geconcludeerd dat ter plaatse van de opstallen de volgende asbesthoudende toepassingen zijn aangetroffen:

- bron 1: golfplaten dak stal 1(206 m²);
- bron 3: golfplaten dak hooischuur (40 m²);
- bron 4: golfplaten dak opslagschuur (110 m²).
- bron 2 (golfplaten dak stal 2) is niet asbesthoudend."

Van de in totaal 27 nesten van de huismus bevinden zich 16 nesten op een locatie waarin asbest is aangetoond. Dit betreft 3 nesten in "bron 1" (kleine stal 1) en 13 nesten in "bron 3" (hooiopslag). 11 van de 27 nesten bevinden zich op een locatie waarin geen asbest is aangetoond. Dit betreft 9 nesten in "bron 2" (grote stal) en 2 nesten in kleine stal 2, waarvan de aan-/afwezigheid van asbest onbekend is.

U heeft aangetoond dat de sloop van alle gebouwen binnen het plangebied nodig is om de aanwezige asbest te saneren vanwege de samenhang van het project (zie **a) Alternatievenafweging**).

Asbest is een stof die kanker kan veroorzaken wanneer asbestvezels worden ingeademd. Sinds 1993 is het toepassen van asbest dan ook verboden. De Gezondheidsraad heeft in 2010 een advies uitgebracht over welke concentratie asbestvezels in de lucht aanvaardbaar is. De concentratie asbestvezels is momenteel nog altijd hoger dan deze waarde. De grootste resterende bron die voor asbestvezels in de lucht zorgt zijn asbestdaken, deze raken beschadigd of verweerd, waardoor er asbestvezels vrijkomen. De rijksoverheid wil het aantal slachtoffers van asbestvezels zo snel mogelijk verminderen; dus wordt het verwijderen van asbest gestimuleerd. Asbestsanering is dus in het belang van de volksgezondheid.

Hiermee heeft u aangetoond dat de ruimtelijke ingreep nodig is vanwege volksgezondheid.

Conclusie belangenafweging

Hiermee heeft u aangetoond dat de ruimtelijke ingreep nodig is vanwege een wettelijk erkend belang. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

c) Ecologische beoordeling

Uitgevoerd onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht of laten onderzoeken op de aanwezigheid van beschermde soorten. U heeft ook onderzocht of laten onderzoeken welk effect de ruimtelijke ingreep heeft op de aanwezige beschermde soorten en deze onderzoeken aangeleverd bij de aanvraag. Op basis van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Onderzoekresultaten: aanwezige beschermde soort: huismus

De huismus is aangetroffen binnen het plangebied. Het gaat om nestplaatsen en functioneel leefgebied.

Er zijn 27 nestplaatsen vastgesteld. Deze nesten bevinden zich in de dakconstructies van de paardenstallen en de hooiopslag.

In de schuur zijn geen nesten waargenomen, maar de struikbegroeiing naast de schuur wordt wel gebruikt als kwetterplek (rustplaats). Ook wordt de mesthoop gebruikt als foeragegebied, met name voor voedsel voor jongen. De paardenbak wordt door huismussen gebruikt als stofbadplaats. Omdat in de omgeving genoeg geschikt leefgebied beschikbaar blijft voor de huismus, is er binnen het plangebied geen essentieel leefgebied aanwezig.

De locaties van de nestplaatsen en het leefgebied zijn opgenomen in bijlage 4 van deze beschikking.

Staat van instandhouding

De huismus komt in vrijwel heel Nederland voor (Kennisdocument huismus. BIJ12, versie 2.0 - 2022). De huismussenpopulatie werd in 2017 tussen de 600.000 en 1 miljoen broedparen geschat. Sinds midden jaren tachtig is de landelijke populatie huismussen met ruim 60% afgenomen, met een significante afname in de jaren negentig (Broedvogels in Nederland in 2017. Boele et al, 2019). Het Netwerk Ecologische Monitoring geeft in recente metingen een stabiele huismussenpopulatie sinds het jaar 2000 weer (Broedvogels in Nederland in 2020. Boele et al, 2022). Gegevens van het Punt Transect Tellingen Project tonen echter een lichte afname (Huismus en Ringmus in Nederland meer dan 40 jaar gevolgd. Van Manen, 2020).

De kwaliteit van het leefgebied van de huismus is de afgelopen jaren afgenomen door onder andere renovatie en isolatie van gebouwen, een kleiner voedselaanbod, minder beschutting (Kennisdocument huismus. BIJ12, versie 2.0 - 2022) en roofdieren (Kennisdocument huismus. BIJ12, versie 1.0 - 2017).

Sovon Vogelonderzoek Nederland beoordeelt de landelijke staat van instandhouding van de huismus als zeer ongunstig (Staat van instandhouding van soorten van de Vogelrichtlijn zonder instandhoudingsdoelen in Natura 2000-gebieden. Foppen R. & Vogel R., 2022). Logemann et al (Factsheets voor 25 soorten, 2018) beoordelen de landelijke staat van instandhouding als ongunstig – ontoereikend.

Over de lokale staat van instandhouding geeft u aan dat geen volledig onderzoek is gedaan naar de populatieopbouw van huismussen in de omgeving van het plangebied. In de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn in de laatste 3 jaar vele waarnemingen van huismussen gedaan in en om Doorn. Ook worden in de omgeving waarnemingen gedaan van kwetterende huismussen en nestlocaties (waarneming.nl). De directe omgeving van het plangebied bestaat uit landelijk gebied met bos en bebouwing. Kenmerkende elementen zijn agrarisch grondgebied en kleinschalige landschapselementen zoals knotbomen, houtwallen, singels, watergangen en bos. De omliggende bebouwing is afwisselend en bestaat uit boerderijen en woonhuizen met omliggende tuinen. Dit landschap vormt een aantrekkelijk biotoop voor de huismus. In de gebouwen zijn naar verwachting potentiële verblijfplaatsen voor de huismus aanwezig. Deze essentiële onderdelen van het leefgebied van de huismus bevinden zich buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkeling.

Effect van de ruimtelijke ingreep op de aanwezige beschermde soort

De werkzaamheden vernielen 27 nestplaatsen van de huismus. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wet natuurbescherming. Ontheffing van de Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk.

Mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen

U heeft mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken. De maatregelen die zijn voorgesteld in de zienswijze moeten verslechtering van de staat van instandhouding voorkomen. Om dit te bereiken kunnen aanvullend voorschriften worden opgelegd.

Ongeschikt maken:

U stelt voor om de huismusnesten in de minst kwetsbare periode, namelijk buiten het broedseizoen en buiten periodes met vorst, ongeschikt te maken. In de zienswijze stelt u aanvullend voor om de asbestsanering en sloop van gebouwen gefaseerd uitvoeren. Deze voorgestelde maatregelen zijn voldoende ter mitigatie. We hebben een aanvullend voorschrift opgenomen over de controle op eventuele broedgevallen door een ecologisch deskundige, om verstoring van de huismus in de meest kwetsbare periode te voorkomen.

Tijdelijke en permanente compensatie nestplaatsen:

U plaatst 42 tijdelijke alternatieve nestplaatsen. Voor de compensatie van een aan te tasten nestplaats is compensatiefactor 2 van toepassing. Aanvullend op de tijdelijke compensatie wordt hieraan voldaan door gefaseerd te werken. Dankzij de fasering in tijd en ruimte blijft tot het moment waarop de permanente compensatie in de nieuwbouw beschikbaar is, meer dan de helft van de aan te tasten huismusnesten behouden. Het aantal alternatieve nestplaatsen is hierdoor voldoende. We gaan akkoord met het toepassen van niet-bewezen effectieve huismustillen, omdat de geschikte permanente compensatie vroeg tijdens de werkzaamheden al beschikbaar komt. Hierdoor valt geen verslechtering van de staat van instandhouding te verwachten. We hebben voorschriften opgelegd over de eigenschappen waaraan de nestplaatsen moeten voldoen om functioneel te zijn.

Leefgebied:

Aanvullend heeft u een compensatieplan voor het aan te tasten leefgebied voor de huismus aangeleverd. Hiermee wordt geborgd dat er in en rond het plangebied voldoende functioneel leefgebied aanwezig blijft, zodat de nestplaatsen hun functie hierdoor niet verliezen.

Monitoring:

Omdat de tijdelijke compensatie deels bestaat uit niet-bewezen effectieve maatregelen (huismustillen) en een bolwerk van de huismus essentieel is voor de lokale staat van instandhouding, moeten de tijdelijke en de permanente maatregelen worden gemonitord op functionaliteit. Hierover hebben we voorschriften opgenomen.

Conclusie ecologische beoordeling

Het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden zorgen ervoor de ingreep niet tot verslechtering leidt van de staat van instandhouding van de huismus. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

2.5 Heroverweging en conclusie toetsing aan de ontheffingsvoorwaarden

Zoals door ons is aangegeven zijn de aanvullende bezwaargronden voor ons reden geweest om een heroverweging van het eerder door ons genomen besluit. Gezien de aanvullende bezwaargronden als aanvulling op uw aanvraag heeft u hiermee voldaan aan alle drie de voorwaarden voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. Daarom verlenen we u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften en mitigerende en/of compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1 van deze beschikking) en voorgeschreven maatregelen (bijlage 2 van deze beschikking) moeten samen nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

3. Aanvullende informatie

3.1 Inwerkingtreding van dit besluit en verzending van deze beschikking

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat het aan u verzonden is.

De mededeling van dit besluit verschijnt binnen twee werkdagen na verzending ook op www.officielebekendmakingen.nl.

De provincie hecht veel waarde aan een goede samenwerking en bevordert dat de verschillende overheidsinstanties zo veel mogelijk gecoördineerd optreden. Informatie-uitwisseling is daarom belangrijk.

We verzenden deze beschikking aan BarentsKrans t.a.v. de heer mr. J.A. Huijgen en een afschrift van de beschikking aan:

- Tertium B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht;
- Gemeente Utrechtse Heuvelrug.

3.2 Bezwaar indienen

Belanghebbenden kunnen bij Gedeputeerde Staten van Utrecht bezwaar indienen tegen dit besluit binnen zes weken na de verzenddatum van deze beschikking. De datum van ontvangst van het ondertekende bezwaarschrift bepaalt of het binnen deze termijn van zes weken valt. We raden u daarom aan zo snel mogelijk het bezwaarschrift in te dienen. U kunt op de volgende manieren een bezwaarschrift indienen:

- Via het formulier "Bezwaar maken tegen een beslissing van de provincie". U vindt dit formulier op www.provincie-utrecht.nl.
- Via een zelfgeschreven bezwaarschrift.

Kunt u nog niet precies aangeven waarom u bezwaar maakt, bijvoorbeeld omdat u hiervoor nog aanvullende informatie of advies nodig heeft? Dan kunt u in het bezwaarschrift-formulier of het zelfgeschreven bezwaarschrift aangeven dat u pro forma bezwaar wilt maken. U kunt dan op een later moment aangeven waarom u bezwaar maakt. Verstuur deze aanvullende bezwaargronden per post binnen vier weken nadat u het bezwaarschrift verstuurd heeft.

Kunt u nog niet precies aangeven waarom u bezwaar maakt, bijvoorbeeld omdat u hiervoor nog aanvullende informatie of advies nodig heeft? Dan kunt u in het bezwaarschrift-formulier c.q. het zelfgeschreven bezwaarschrift aangeven dat u pro forma bezwaar wilt maken. U kunt dan op een later moment aangeven waarom u bezwaar maakt. Verstuur deze aanvullende bezwaargronden per post binnen vier weken nadat u het bezwaarschrift verstuurd heeft.

Print het ingevulde bezwaarschrift-formulier of het zelfgeschreven bezwaarschrift, onderteken het met een "natte handtekening" en stuur het inclusief eventuele bijlagen per post naar:

Provincie Utrecht
t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn geen kosten verbonden.

Let op: het indienen van een bezwaarschrift stelt de inwerkingtreding van het besluit niet uit. Vindt u het belangrijk dat een rechter met spoed kijkt naar de werking van het besluit, voordat Gedeputeerde Staten van Utrecht een beslissing nemen op uw bezwaarschrift? Dan heeft u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een apart proces, naast het bezwaar. Het is een speciale maatregel zolang het bezwaar nog in behandeling is. De voorzieningenrechter kijkt in dat geval of er een spoedeisend belang is en komt met een uitspraak of de werkzaamheden op basis van het besluit wel of niet mogen starten of doorgaan. U moet op het moment dat u een voorlopige voorziening aanvraagt al wel een bezwaarschrift ingediend hebben. Het verzoek om een voorlopige voorziening stuurt u naar:

Voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland
Sector bestuursrecht
Postbus 16005
3500 DA Utrecht

Aan de behandeling van een voorlopige voorziening zijn kosten verbonden. Meer informatie hierover vindt u op www.rechtspraak.nl.

3.3 Andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen

Het kan zijn dat u voor uw project ook andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen nodig heeft op grond van andere wetten of verordeningen. Neem voor meer informatie hierover contact op met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst.

Heeft u een vraag over dit besluit? Neem dan contact op met het Servicebureau Domein Landelijke Leefomgeving via servicebureau@provincie-utrecht.nl en 030 258 91 11.

Wanneer u contact opneemt, geef dan het zaaknummer van de aanvraag door (dit zaaknummer vindt u bovenaan deze beschikking). Dan kunnen we u zo snel mogelijk helpen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften bij de ontheffing

We hebben aan deze ontheffing de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. We verlenen de ontheffing alleen voor de soorten en verboden handelingen die in dit besluit genoemd zijn.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders aangegeven is.
3. Worden er bij de uitvoering van de werkzaamheden andere beschermde soorten aangetroffen? Of zijn er andere verboden handelingen noodzakelijk? Dan moet de ontheffinghouder direct contact opnemen met het servicebureau van de provincie Utrecht (servicebureau@provincie-utrecht.nl of Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht).
4. Deze ontheffing kan alleen gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder moet een ecologisch werkprotocol opstellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het ecologisch werkprotocol moet daarnaast de volgende aspecten bevatten:
  - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
  - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
  - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
  - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidend ecooloog;
  - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecooloog begeleid zijn/worden;
  - f. De manier waarop omgegaan is/wordt met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder moet minimaal twee weken voor de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten het meldingsformulier 'Start werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.rudutrecht.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol bijvoegen.

Is het voor dit specifieke project niet mogelijk om de werkzaamheden twee weken voor de start te melden? Dan moet u contact opnemen met de RUD Utrecht via wnl@rudutrecht.nl of 030 702 33 00.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Dit is een persoon met een opleiding in de Nederlandse ecologie of hiermee vergelijkbare studiegebieden. Of een persoon die op een andere manier aantoonbare soortenkennis heeft van de soorten waarvoor dit besluit is verleend.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek getoond worden aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek bijgehouden worden. In het logboek worden de gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals het goedkeuren/vrijgeven door een deskundige,

afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten geregistreerd van de uitgevoerde handelingen die omschreven zijn in de voorschriften bij dit besluit (bijlage 1 van deze beschikking).

Mitigerende en compenserende maatregelen

10. De voorgeschreven mitigerende en/of compenserende maatregelen in bijlage 2 van deze beschikking moeten opgevolgd worden. Ook als de ontheffingsperiode, die is opgenomen in de beschikking, is afgelopen.
11. Het ongeschikt maken van nestplaatsen van de huismus moet plaatsvinden buiten het broedseizoen van de huismus. Dit is nodig omdat het nest tijdens de werkzaamheden niet in gebruik mag zijn als zodanig. Het broedseizoen is globaal van 1 maart tot en met 31 augustus, of tot en met 30 september bij late legsels. Het broedseizoen kan, bij geschikte weersomstandigheden, ook eerder beginnen. Dit is er beoordeling door een ecologisch deskundige. Het ongeschikt maken mag niet gebeuren tijdens periodes van vorst.
12. De tijdelijke alternatieve nestplaatsen huismus moeten, gedurende de periode dat deze dienen als tijdelijke compensatie:
  - a. vrij zijn van verstoring door de werkzaamheden en met voldoende vrije aanvliegruimte;
  - b. worden gecontroleerd op functionaliteit en indien nodig worden onderhouden.
13. De permanente alternatieve nestplaatsen moeten:
  - a. moeten zo snel mogelijk na de start van de werkzaamheden worden gerealiseerd;
  - b. voor wat betreft aantallen en eigenschappen (broedruimtes en invliegopeningen) voldoen aan het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023);
  - c. worden geplaatst binnen 200 meter van de huidige, vastgestelde nestplaatsen, op locaties die vrij zijn van verstoring door de werkzaamheden en met voldoende vrije aanvliegruimte;
  - d. worden geplaatst op locaties die niet te heet worden in de middagzon of te koud zijn, bij voorkeur op een noord- of oost positie of bijvoorbeeld een ligging in de schaduw van een dakgoot, en op locaties die zich niet verder van geschikt habitat bevinden dan de aan te tasten nestplaatsen.

Na afloop van de werkzaamheden

14. Na afronding van de werkzaamheden moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'Einde werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.rudutrecht.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol zoals omschreven in deze voorschriften bijvoegen.
15. De tijdelijke alternatieve nestplaatsen mogen pas verwijderd worden wanneer de permanente alternatieve nestplaatsen gerealiseerd zijn en wanneer de geldende gewenningsperiode na de realisatie van de permanente alternatieve nestplaatsen verstreken is. Wanneer de tijdelijke alternatieve nestplaatsen niet in gebruik zijn genomen, mogen deze verwijderd worden onder ecologische begeleiding. Indien blijkt dat de tijdelijke alternatieve nestplaatsen in gebruik zijn genomen door de huismus, mogen deze alleen verwijderd worden onder ecologische begeleiding en nadat deze ongeschikt zijn gemaakt in de voor de soort minst kwetsbare periode (buiten het broedseizoen).

Monitoring

16. Het bolwerk van huismussen moet worden gemonitord. Er moet monitoring plaatsvinden op de functionaliteit van de tijdelijke en permanente compensatie van de nestplaatsen voor de huismus.
17. Het monitoringsonderzoek moet minimaal worden gericht op de volgende onderzoeksvragen:
  - a. of de huismus gebruik maakt van de aangeboden tijdelijke en permanente alternatieve nestplaatsen;
  - b. met welke aantallen van de soort hiervan gebruik wordt gemaakt;
  - c. welke verblijfsfunctie de permanente alternatieve verblijfplaatsen vervullen;
18. Het monitoringsonderzoek moet worden uitgevoerd volgens het op dat moment geldende Soorteninventarisatieprotocol (Netwerk Groene Bureaus).
19. Het monitoringsonderzoek start in het broedseizoen van 2024 met het monitoren van de tijdelijke alternatieve nestplaatsen. Vervolgens moet het monitoringsonderzoek jaarlijks worden uitgevoerd tot en met vijf jaar na het realiseren van de permanente alternatieve nestplaatsen.
20. De monitoringsresultaten worden, voor zover dit waarnemingen van beschermde soorten betreft, geregistreerd in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Dit gebeurt voordat de monitoringsrapportage aan de RUD Utrecht wordt verstuurd.
21. De monitoringsrapportage moet minimaal de volgende onderdelen bevatten:
  - a. Onderzoeksgegevens (data, tijdstippen, weersomstandigheden en onderzoeksmethode);
  - b. Beschrijving van de onderzochte maatregelen (datum van realiseren, beschrijving van locatie en directe omgeving, foto's van de maatregelen en locaties van de maatregelen op kaart of luchtfoto, technische beschrijving van de maatregelen, zoals: (constructie)tekeningen, typenummer bij prefab, afmetingen, aantal, materiaal, aantal lagen, etc.);
  - c. Onderzoeksresultaten (vastgestelde soort, functie en aantallen individuen);
  - d. Conclusie waaruit blijkt in hoeverre de maatregelen functioneren voor dezelfde soort, dezelfde functie en dezelfde aantallen individuen als in de oorspronkelijke situatie (voordat de werkzaamheden werden uitgevoerd);
  - e. Bewijs van registratie van waarnemingen van beschermde soorten in de NDFF.
22. De monitoringsrapportage moet uiterlijk op 31 oktober van het jaar waarin de monitoring is uitgevoerd worden verstuurd aan de RUD Utrecht via wnl@rudutrecht.nl. Vermeld hierbij het zaaknummer van de ontheffing en de locatie.
23. De monitoringsresultaten kunnen gevolgen hebben voor de verplichtingen die zijn verbonden aan de ontheffing:
  - Als voor het einde van de monitoringsperiode blijkt dat door de maatregelen de gewenste effecten behaald zijn, kan het bevoegd gezag besluiten dat eerder gestopt mag worden met de monitoring;
  - Als blijkt dat de maatregelen niet de gewenste effecten hebben gehad, kan het bevoegd gezag extra maatregelen opleggen.
  - Als de planning wijzigt waardoor ook het startjaar van de monitoring wijzigt, moet dit gemeld worden bij de RUD Utrecht.

Bijlage 2: Voorgeschreven maatregelen

Ongeschikt maken

bron: "Activiteitenplan Sterkenburgerlaan 93, Doorn" van 24 januari 2023

Bij uitvoering van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de huismus. De soort gebruikt zijn nest jaarrond en het gehele jaar kan daarom aangemerkt worden als kwetsbare periode (tabel 4.1). De meest kwetsbare periode is echter de voortplantingsperiode. Deze periode loopt van maart tot en met augustus. Indien sprake is van late vervolglegels kan september ook aangemerkt worden als voortplantingsperiode. De genoemde periode kan eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Ook per broedpaar kan de voortplantingsperiode verschillen. Doordat in het plangebied nesten van de huismus aangetroffen zijn, kan geen gunstige periode worden aangegeven om activiteiten uit te voeren (tabel 4.1). De beste periode om activiteiten met effect op de nesten van de huismus uit te voeren is september tot en met februari (uitgezonderd vorst perioden). Doordat nesten ook als verblijfplaats en/of slaappleaks gebruikt kunnen worden dienen werkzaamheden met effect op de nesten altijd onder ecologische begeleiding uitgevoerd te worden.

Tabel 4.1 | Kwetsbare perioden huismus (bron: Bij12, 2017)

Kwetsbare periode	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Voortplanting												
Koude perioden												
Gebruik verblijfplaats												
Gebruik slaappleaks												
Meest geschikte periode												

Voorafgaand aan de sloop en daarmee vernietiging van de nesten dienen deze ongeschikt gemaakt te worden. De huismusnesten worden onder begeleiding van een ecooloog verwijderd. Hierbij worden de volgende stappen doorlopen:

- Voor huismussen wordt een gewenningsperiode van drie maanden geadviseerd. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen (...) dienen daarom minimaal drie maanden voor het ongeschikt maken van de nesten beschikbaar te zijn. (...)
- De verblijfplaatsen worden ongeschikt gemaakt (...) buiten de kwetsbare periode (zie tabel 4.1) van de huismus. Het ongeschikt maken gebeurt onder gunstige weersomstandigheden (droog, dagtemperatuur van minimaal circa 10° C, weinig wind en in een vorstvrije periode).
- Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen gebeurt door het aanwezige nestmateriaal te verwijderen en de openingen die toegang geven tot de nestplaats open te breken zodat geen nieuw nest gebouwd kan worden of af te sluiten met isolatieschuim.
- d. Twee tot vijf dagen (etmalen) nadat de nesten zijn verwijderd worden de gebouwen (nogmaals) gecontroleerd op huismussen.

bron: zienswijze van 22 september 2023

Wij zullen de asbestsanering en sloop van gebouwen gefaseerd uitvoeren. In onderstaande plattegrond wordt de voorgestelde fasering geïllustreerd. In hoofdlijnen komt deze neer op asbestsanering en aansluitende sloop van gebouwen in twee fasen. De eerste fase wordt uitgevoerd nadat ontheffing is verkregen (...). Hierbij worden de geel gemarkeerde gebouwen gesloopt (...). Nadat beide nieuwe woningen gerealiseerd zijn, wordt de resterende bebouwing gesloopt. Hierbij worden de overige (...) huismusnesten verwijderd. Dankzij deze fasering in tijd en ruimte blijft tot het moment waarop de permanente mitigatie in de nieuwbouw beschikbaar is, meer dan de helft van de aanwezige huismusnesten gespaard. Tussen gereedkomen van de permanente verblijfplaatsen en het slopen van de resterende bebouwing (fase 2), wordt een gewenningsperiode van drie maanden in acht genomen.

Figuur 1 | Plangebied met verbeelding van gefaseerde sloop (geel is fase 1, rood is fase 2) en gerealiseerde tijdelijke mitigatie (rode ster is huismussenpaalkast (2x12 nestplaatsen, blauwe ster is tijdelijke mitigatie 6x3 gecombineerde nestplaatsen).

Tijdelijke en permanente compensatie nestplaatsen

bron: "Activiteitenplan Sterkenburgerlaan 93, Doorn" van 24 januari 2023

De tijdelijke mitigatie worden voor 1 juni 2023 uitgevoerd door het verspreid aanbrengen van nestkasten en het plaatsen van één of twee mussentillen (hangt af van het toe te passen model). (...) Figuur 4.3 toont het (200 meter) zoekgebied en de voorgeselecteerde locaties waar de nestkasten en twee mussentillen zo mogelijk geplaatst worden weergegeven. Voor de vervangende nestplaatsen geldt:

- Dat er meerdere nestplekken bij elkaar aangeboden worden. Echter zodanig dat de openingen minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen; dit kan dichterbij, maar zodanig dat de nestingang niet zichtbaar is voor de huismus die in de andere nestingang zit.
- Zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats en als dat niet mogelijk is, dan in de directe omgeving (binnen 200 meter (fig. 4.3), bij uitzondering 500 meter) van de oorspronkelijke nestplaats en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- Op minimaal 3 meter hoogte.
- Een minimale broedruimte van 15 x 8 centimeter.
- Op een voor de huismus geschikte wijze en plek worden aangebracht. Zo mogen ze niet te heet worden in de middagzon, maar zich ook niet op een te koude locatie bevinden: voorkeur heeft een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot of iets dergelijks.
- In de directe omgeving van de nieuwe nestplaats continu voldoende dekking aanwezig is (minimaal 3 tot 4 meter hoog opgaand groen), en dat er altijd (binnen 100 tot 200 meter, bij voorkeur binnen 50 meter) voldoende geschikt voedsel en potentiële slaapplekken beschikbaar zijn.
- Van voldoende duurzaam materiaal zijn en op een voldoende duurzame wijze worden bevestigd. Of de duurzaamheid voldoende is hangt van meerdere factoren af, bijvoorbeeld van het type materiaal (hout, houtbeton, aardewerk, pvc, en dergelijke), van de houtsoort (ceder en robinia zijn duurzamer dan vuren of grenen). En de wijze van ophanging, de aangebrachte plek (bijvoorbeeld onder een dakgoot of een andere vorm van overhang of vol in zon en wind). Dient het voor tijdelijke vervanging ter overbrugging van de periode van de werkzaamheden of als permanente vervanging, het te verwachten gebouwbeheer (bij schilderwerk verdwijnen regelmatig aangebrachte voorzieningen) en of het beheer en onderhoud van de voorziening (schoonhouden, herstel bij gebreken) geregeld is.
- Er voldoende veiligheid is tegen predatoren. Dit geldt voor de nestplaats zelf, als ook dat er voldoende opgaand groen in de directe omgeving aanwezig is als dekking voor adulte of (net uitvliegende) juveniele vogels.
- Dat het materiaal waarvan ze zijn gemaakt niet behandeld is met chemische middelen.
- Ze minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden aanwezig zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen. De tijdelijke kasten zullen minimaal 3 maanden voorafgaand aan de sloop van de gebouwen geplaatst worden zodat de huismussen kunnen wennen aan de nieuwe situatie.

Figuur 4.3 | Plangebied met markering van de 200 meter zone (gele cirkel) waarbinnen de tijdelijke mitigatie gerealiseerd wordt. De rode sterren markeren de posities van de huismussentillen, de groene lijnen de gevels waar nestkasten opgehangen kunnen worden (bron ondergrond: GoogleEarthPro).

bron: zienswijze van 22 september 2023

Op 14 juni 2023 zijn in en om het plangebied alternatieve nestplaatsen geplaatst. Binnen het plangebied zijn twee huismuspaalkasten (à 12 nestruimten) geplaatst. Verder zijn in de hooischoor drie nestkasten met elk drie nestruimten opgehangen. Op korte afstand van het plangebied (circa 100m) zijn nog eens drie gecombineerde nestkasten opgehangen. In totaal zijn hiermee 2×12 plus $6 \times 3 = 42$ nestruimten gerealiseerd. De afmetingen van de nestkasten en wijze van plaatsing voldoen aan de randvoorwaarden zoals deze zijn opgenomen in het Kennisdocument Huismussen (BIJ12, 2023).

In de toekomstige situatie zal de ruimte onder de eerste drie rijen dakpannen van de nieuw te bouwen woningen toegankelijk worden gemaakt voor huismussen. De gevellengte op deze zijden bedraagt 15 meter. Uitgaande van een tussenliggende afstand van 3 meter is hiermee ruimte voor zes nesten per woning zijde. Aangevuld met 14 inmetzel- of inbouwkasten voor huismussen per woning bedraagt het totaal aantal nestplaatsen per woning 2×6 plus $14 = 26$ nestruimten. Door hier vier inmetzel- of inbouwkasten per bijgebouw aan toe te voegen, wordt een totaal van 30 nestruimten per perceel gerealiseerd. De inbouwkasten worden rondom verspreid in de muur van de woningen en het bijgebouw aangebracht. Bij realisatie van het totale plan wordt tenslotte een totaal van 60 permanente nestplaatsen gerealiseerd. De hiervoor genoemde fasering in ruimte en tijd zorgt ervoor dat in fase 1 (tijdelijke) vervanging voor 12 nesten $\times 2 = 24$ nesten noodzakelijk is. Met de reeds aangeboden tijdelijke nestruimten (43 stuks) wordt ruimschoots aan dit aantal voldaan. Na gereedkomen van fase 1 zijn in de nieuwbouw 60 permanente nestplaatsen beschikbaar en kan de resterende bebouwing (fase 2) gesloopt worden

De nieuwe woningen zijn georiënteerd op het noordoosten. Dit betekent dat de dakvlakken waar huismussen kunnen nestelen op het zuidoosten en noordwesten gericht zijn. Deze expositie is gunstig; doordat geen pal zuid of west oriëntatie optreedt kan oververhitting redelijkerwijs uitgesloten worden. Doordat de dakrand over de gehele lengte van de woningen toegankelijk is ontstaat bovendien variatie in expositie. De nestkasten (of geïntegreerde nestruimten) worden rondom in de gevels van de nieuwe woningen geplaatst. Uitgaande van 14 kasten kunnen bijvoorbeeld in de kopgevels 3 (x2 per woning) en in de zijgevels 4 (x2 per woning) kasten gerealiseerd worden.

Compensatie leefgebied

bron: "Aanvullend compensatieplan" van 14 februari 2024

Ad 1. en 2 Behoud of verkrijgen van voldoende dekkingsmogelijkheden, behoud of ontwikkeling van slaapgelegenheden

(...)

In de huidige situatie is Hedera (klimop) op een groot deel van de erfgrans van de bouwkevels aanwezig tot een hoogte van 2 à 3 meter. Dit wordt behouden en wordt bovendien uitgebreid over de hele erfgrans.

Links is de Hedera haag zichtbaar.

Op de bouwkevels staan thans op de erfgrans Wilgen en Zomereiken. Deze blijven behouden.

Het beplantingsplan van de kevels is verder uitgewerkt in april 2023 (na de ontheffingsaanvraag) waarbij met de beplanting rekening is gehouden met de habitat richtlijnen zoals opgenomen in het Kennisdocument, te weten een erfafscheiding van Hedera, een struweelhaag en lage bomen. (Zie: 1) Verharding en terreininrichting Sterkenburgerlaan 93 van Tuin & Landschapsarchitect BNT, Toegepaste ecologie, van 26 april 2023 en 2) Landschapsplan TKA, 30 maart 2022)

De struweel die aangeplant zal worden zal bestaan uit o.a. Eenstijlige Meidoorn, Haagbeuk en Liguster, (circa 4 meter breed, ca 60 m lang, ca 2 à 3 m hoog) langs de gehele erfgrans.

Voorts zullen er op de kevels de volgende bomen worden geplant: Gewone Es, Zomereik, Beuk, Winterlinde, Zwarte els, Schietwilg.

Op deze manier zijn de dekkingsmogelijkheden en slaapgelegenheden voldoende gewaarborgd.

(...)

Ad 3. Behoud of ontwikkeling van voldoende plekken waar gefoerageerd kan worden

De percelen ten noorden en westen van de bouwkavels hebben thans de bestemming natuur. Daarvoor had het de bestemming agrarisch. Inmiddels worden deze percelen al geruime tijd niet meer begraasd en extensief beheerd. Er ontstaat nu een kruidenrijk grasland met zaden en insecten. Dit wordt maar 1x per jaar gemaaid (ca begin juli). Het ligt ongeveer 25 m van de te bouwen huizen.

De foerageermogelijkheden zijn hiermee voldoende gewaarborgd.

Ad 4. Behoud van voldoende drinkwater

In het Kennisdocument wordt als voorbeeld de aanleg van een vijver genoemd.

Direct naast het terrein is een sloot aanwezig.

Bij de omvorming van de agrarische percelen naar kruidenrijk grasland blijft het bestaande reliëf behouden. Door jarenlang intensief gebruik als weides voor paarden is op een aantal plekken de grond zodanig verdicht dat daar ondiepe poelen zijn ontstaan die onder ander door de huismus worden gebruikt.

Drinkwater is hiermee voldoende gewaarborgd.

Ad 5. Behoud van voldoende mogelijkheden voor nemen van stofbaden

In het Kennisdocument wordt gesproken over het handhaven of realiseren van zandige plekken.

In de weide ten oosten van de kavels, die een agrarische bestemming houdt, zijn als gevolg van beweiding open zandige plekken ontstaan. Deze zullen behouden blijven en waar nodig beschermd worden voor de mussen. Direct ten zuiden van de kavels - bij het belendende perceel aan de zuid-west zijde - zijn er als gevolg van hobbymatige paardenhouderij ook zandige plekken die ruim voldoende mogelijkheden bieden voor stofbaden.

De mogelijkheden voor het nemen van stofbaden zijn hiermee voldoende gewaarborgd.

Bijlage 3: Locatie plangebied

bron: "Activiteitenplan Sterkenburgerlaan 93, Doorn" van 24 januari 2023

Figuur 1.1 | Het onderzochte plangebied (rood omkaderd) in context van de omliggende ruimte. De rood onderbroken lijn markeert het gebied waarbinnen natuur- en landschapsontwikkeling plaats vinden. (bron ondergrond: *OpenTopo.nl*)

Bijlage 4: Locaties nestplaatsen en leefgebied huismus

bron: "Nader ecologisch onderzoek vleermuizen, huismus, gierzwaluw, brave hendrik en ringslang" van 21 september 2022

